

Shrnutí denních běžných sociálních potřeb obyvatel za celé CSS

1. O CSS

Název CSS: DSO Severovýchod

Kontaktní osoba: Ing. Tomáš Kolařík

Kontakt: 775 766 469; tomaskolarik@kyjovske-slovacko.com

2. Demografická skladba v obcích

a) Jaké je věkové složení obyvatel v obcích DSO? Prosíme o procentuální vyjádření k věkovým skupinám.

Věkové složení	DSO - celek	Průměr obce	Medián obce
0 – 14 let	14,40 %	14,13 %	13,97 %
15 - 64 let	64,55 %	65,19 %	65,38 %
65 a více let	21,05%	20,68 %	20,5 %

Věková skladba obyvatelstva v jednotlivých obcích se liší. Medián podílu občanů ve věkové skupině občanů do 14 let tvoří v území 13,97 % z celkového počtu občanů, u podílu občanů ve věkové skupině 15 – 64 let odpovídá hodnota mediánu 65,38 % z celkového počtu občanů a medián podílu občanů ve věkové skupině občanů starších 65 let tvoří 20,5 % z celkového počtu občanů. Demografická skladba DSO se liší od celorepublikové především v menším procentu osob spadajících do věkové kategorie do 14 let a naopak většímu podílu osob spadajících do věkové kategorie osob starších 65 let.

b) Jaký předpokládáte vývoj věkového složení obyvatel v obcích DSO?

Z pohledu podílu počtu občanů ve věkové skupině občanů do 14 let na celovém počtu občanů vykazují malý podíl obce: Skalka, Labuty, Věteřov, Bukovany. Naopak poměrně velký podíl občanů v této věkové kategorii žije v obcích: Žarošice, Uhřice, Dambořice, Kostelec. U kategorie občanů ve věkové skupině občanů starších 65 let můžeme pozorovat vysokých podíl občanů starších 65 let v obcích: Čeložnice, Želetice, Karlín, Skalka. Naopak menší podíl občanů v této věkové kategorii žije v obcích Hýsly, Dambořice, Dražůvky, Kostelec. Nejlépe demograficky vyvážené složení obyvatelstva se vyskytuje v obcích: Dambořice, Kostelec Hýsly, Žarošice, Těmice. Naopak nevyváženou demografickou strukturu občanů můžeme pozorovat v obcích Skalka, Karlín, Čeložnice, Žeravice, Bukovany. U některých obcí jako jsou Bukovany, Čeložnice, Karlín, Labuty, Skalka, Věteřov, Želetice, Žeravice, je možné očekávat v budoucnu možné problémy v důsledku demografických změn věkového složení

občanů obcí. Jedná se o 8 obcí z celkového počtu 42 obcí. Dle šetření se u 36 obcí, tedy většiny, projevuje trend stárnutí populace.

c) Jaký je vývoj počtu obyvatel obcí DSO (souhrnně, případně popište):

Roky	DSO - celek	Průměr obce	Medián obce
1991	56090	1335	768
2001	55459	1320	766
2011	55201	1314	763
2019	54709	1303	758

Počet obyvatel v DSO Severovýchod z dlouhodobého pohledu rostl do roku 1980, kdy dosáhl svého maxima 59 206 obyvatel. Od tohoto roku dochází k dlouhodobému poklesu počtu obyvatel během téměř všech období kromě roků 1992-1994, 1997-1998, 2001-2002, 2007-2008, 2009-2010, 2017-2019, v nichž počet obyvatel vždy mírně narostl. Nikdy však nebyl od roku 1980 nárůst počtu obyvatel nijak výrazný.

Z obcí DSO spadá 13 obcí do kategorie malé obce do 500 obyvatel, 21 obcí do kategorie venkovských obcí do 2000 obyvatel a 8 obcí má nad 2000 obyvatel. Průměrná velikost počtu obyvatel v obcích je 1303 obyvatel. Tato hodnota je výrazně zkreslena počtem obyvatel města Kyjova. Medián počtu obyvatel je roven 758 občanům na obec. Od roku 1991 do roku 2019 (poslední dostupná data ČSÚ), byl zaznamenán pokles počtu obyvatel, nebo nárůst počtu obyvatel shodně u 21 obcí, nezávisle na jejich velikostech. Největší pokles počtu obyvatel za posledních 29 let, tedy mezi roky 1991 - 2019 (procentuálně vůči počtu obyvatel) byl pozorován v obcích Skalka, Kyjov, Labuty, Bukovany, Vřesovice. Největší nárůst počtu obyvatel mezi roky 1991 - 2019 (procentuálně vůči počtu obyvatel) byl pozorován v obcích Kelčany, Kostelec, Dambořice, Žarošice, Nechvalín.

d) Jaký předpokládáte vývoj v počtu obyvatel obcí DSO?

V DSO Severovýchod je předpokládán pro příští léta mírný nárůst počtu obyvatel především v důsledku připravovaných projektů výstavby nových rodinných domů v některých obcích. Tento nárůst však nebude nijak zásadní s ohledem na vývoj počtu obyvatel v městě Kyjov (očekávaný pokles počtu obyvatel), které zásadně ovlivňuje vývoj v DSO). Dle analýzy i šetření v obcích 22 obcí očekává nárůst počtu obyvatel, 15 obcí pokles počtu obyvatel a u 5 obcí není očekávána téměř žádná změna v počtu obyvatel.

e) Jsou na ten vývoj obce připraveny, zejména v případě seniorů? Jaká jsou připravována opatření?

Dle šetření se u 36 obcí, tedy většiny, projevuje trend stárnutí populace. Na změny v demografickém vývoji, zejména v případě růstu počtu podílu seniorů na celkovém počtu občanů, je připraveno 18 obcí. Konkrétními opatřeními, kterými by měly být eliminovány negativní vlivy demografického vývoje, se v současné době zabývá pouze 9 obcí. Jedná se o následující připravovaná opatření: projekty zabezpečující dostupné nájemní bydlení pro

seniory. Nová stavební místa. Výstavba domu pro seniory, nebo rozšíření domu pro seniory - přístavbou. Rozšíření pečovatelských služeb. Realizace přepravy seniorů. Výstavba bytů pro seniory.

Většina připravovaných opatření v obcích se tedy zaměřuje pouze na infrastrukturní projekty výstavby dostupného bydlení.

f) Spolupracují v oblasti demografického vývoje Vaše obce v DSO s výhledem do budoucnosti?

Z celkového počtu 42 obcí, v současnosti spolupracuje 14 obcí s jinou obcí na řešení problémů/potřeb vzniklých v důsledku demografického vývoje.

g) Pokud ano, předpokládáte, že bude spolupráce pokračovat i dále?

Všechny obce, které v současnosti spolupracují, předpokládají, že jejich spolupráce bude pokračovat i v dalších letech.

h) Pokud ne, předpokládáte, že takovou spolupráci naváží?

Z obcí, které v současné době nespolečně spolupracují s jinou obcí na řešení problémů/potřeb vzniklých v důsledku demografického vývoje by spolupráci chtělo navázat 12 obcí.

i) Mají obce na činnosti související s ovlivňováním demografického vývoje a věkového složení obyvatel dostatečné kompetence?

Většina obcí se v šetření vyjádřila, že pro činnosti související s ovlivňováním demografického vývoje a věkového složení obyvatel nemá dostatečné kompetence. Toto tvrzení potvrdilo 57% respondentů. 43% respondentů je přesvědčeno, že má dostatečné kompetence pro činnosti související s ovlivňováním demografického vývoje a věkového složení obyvatel.

j) Mají obce finanční prostředky na zajištění příslušných potřeb souvisejících s touto oblastí?

Velkým problémem v řešení této otázky jsou finance. Pouze 26% respondentů odpovědělo, že má dostatečné finanční prostředky na zajištění příslušných potřeb souvisejících se změnami demografického vývoje a věkového složení obyvatelstva.

k) Myslíte si starostové, že DSO je, nebo by bylo, další vhodnou platformou k řešení této problematiky?

Většina obcí vyjádřila názor, že DSO Severovýchod by mohlo být vhodnou platformou, k řešení této problematiky. S navrženou myšlenkou se ztotožnilo 80% respondentů. Bohužel tato varianta naráží na stejný problém, jako v případě zajištění příslušných potřeb

souvisejících se změnami demografického vývoje a věkového složení obyvatelstva, obcemi. Tedy na dostatečné kompetence a finanční prostředky. Z pohledu obcí je na tom DSO Severovýchod ještě hůře, než samotné obce.

l) Má DSO na činnosti související s ovlivňováním demografického vývoje a věkového složení obyvatel dostatečné kompetence?

Na otázku, zda má DSO Severovýchod na činnosti související s ovlivňováním demografického vývoje a věkového složení obyvatel podle Vašeho názoru dostatečné kompetence, odpovědělo kladně pouze 34% respondentů. Většina obcí je toho názoru, že DSO dostatečné kompetence pro tuto činnost nemá.

m) Má DSO finanční prostředky na zajištění příslušných potřeb souvisejících s touto oblastí?

Na finanční prostředky v DSO na zajištění příslušných potřeb souvisejících s touto oblastí, odpovědělo kladně pouze 23% respondentů. Většina obcí v DSO je přesvědčena, že DSO nemá dostatečné finanční prostředky pro realizaci této činnosti.

3. Popis stávající situace

a) Zajišťují nyní Vaše obce nějaké potřeby pro občany v oblasti denních sociálních potřeb?

V současné době zajišťuje 51% respondentů služby pro občany v oblasti denních sociálních potřeb – jen jako samotná obec. Mezi tyto služby patří například: veřejné opatrovnictví, rozvážka obědů, mobilní lékař nebo dovoz léků, dohled nad mobilitou osob případně jiné potřeby k zajištění běžných činností občanů související se standardem života v ČR. Nejčastěji jsou poskytovány služby veřejné opatrovnictví, a rozvážka obědů. Ve spolupráci s jinou obcí zajišťuje služby pro občany v oblasti denních sociálních potřeb pouze 14% respondentů. I ve spolupráci jsou nejčastěji poskytovány služby: veřejné opatrovnictví, a rozvážka obědů. Ve spolupráci dále obce poskytují také dohled nad mobilitou osob či služby mobilního lékaře nebo dovoz léků.

Přibližně 60 % respondentů odpovědělo, že současná situace se zajištění služeb pro občany v oblasti denních sociálních potřeb je dostatečná. V obcích, v nichž situace není dostatečná (14 obcí), 64% respondentů (9 obcí) plánuje situaci řešit, nejlépe přes DSO Severovýchod.

	Soukromníci	Obec samostatně	Ve spolupráci s jinou obcí	V rámci DSO	Jaký by byl ideální stav (chtěli by)	Plán na rozšíření (uveďte kolik jednotek obce plánují přidat)
Rozvážka obědů		7	3	0	1	0
Senior taxi		0	0	0	1	1
Dohled nad mobilitou osob		3	0	0		0
Mobilní lékař nebo dovoz léků		5	1	0	3	0
Veřejné opatrovnictví		11	4	0		0
Jiné potřeby k zajištění běžných potřeb občanů související se standardem života v ČR		Zajištění sociálního kontaktu – kluby seniorů apod.				0
Doplňte další potřeby, pokud v obci jsou	Pomoc s úklidem domácnosti				1	0
	Domácí hygiena				1	0
Doplňte další potřeby, pokud v obci jsou	nákup potravin a smíšeného zboží				2	0
Doplňte další potřeby, pokud v obci jsou						

4. Pokud není dostatek potřeb, předpokládáte nebo plánujete jejich rozšíření na principu meziobecní spolupráce?

- V rámci jedné obce = 2
- Ve spolupráci s jinou obcí/jinými obcemi = 1
- V rámci DSO = 6

5. Které potřeby jsou občany nejvíce poptávány?

Z hlediska denních sociálních potřeb je v obcích občany nejvíce poptávána služba rozvoz obědů (služba byla popsána jako nejčastěji poptávána u 13 obcí). Dále jsou často poptávány také služby: dostupnost praktického lékaře, služby Charity Kyjov, dovoz léků, opatrovnictví, nákup potravin a smíšeného zboží, pedikúra, manikúra, služba přepravy osob ("seniortaxi"), péče o imobilní občany, denní pečovatelská služba, služby pečovatelek, sociální kontakt, masáže, kadeřník, vyřizování životních situací, umístění v domově pro seniory, zajištění přivolání pomoci samostatně žijícím seniorům, pomoc při zajištění potřeb na DPS nad rámec, podpora klubu aktivních seniorů, pomoc s ošetřováním pacientů.

6. Která oblast potřebuje největší podporu v současnosti a u které předpokládáte potřebu největší podpory v budoucnosti.

Podle obcí jsou oblastí/službou denních sociálních potřeb občanů, která potřebuje největší podporu nákupy, ošetrovatelská péče, zajištění dostupnosti lékaře, Charitní péče. Dále obce uváděly také služby typu - pomoc v domácnosti, denní hygiena, zajištění bydlení, podpora rodinných příslušníků, kteří se o seniory starají v jejich domově, podpora pečujících o osoby s Alzheimerovým syndromem, sociální kontakt, práce s nemohoucími seniory – opatrovnictví, vyzvednutí léků, psychiatrická pomoc, terénní služby, roznos obědů, denní stacionář pro osamocené seniory, zajištění mobility, pobytová odlehčovací služba, úklid, služby DPS, služby domova pro seniory.

4. Chybějící potřeby pro občany v oblasti denních sociálních potřeb (dále potřeby)

a) Je nějaká potřeba, o kterou by občané měli zájem, ale není v kompetenci obcí ji zajistit?

Na otázku, zda je nějaká denní sociální potřeba, o kterou by občané měli zájem, ale není v kompetenci obce ji zajistit, odpovědělo kladně 7 obcí. Nejčastěji se jedná o zajištění návštěvy lékaře, případně lékaře specialisty, dále pak místa v domově pro seniory, nákup potravin a smíšeného zboží. Součástí odpovědí byly i služby přepravy osob ("seniortaxi"), úklid či denní stacionář.

b) Je nějaká potřeba, o kterou by občané měli zájem, ale obce nemají možnosti (finance, personální zajištění a jiné překážky) ji zajistit?

Obce také uvedli, že nemají v důsledku financí, personálního zajištění nebo jiných překážek možnost zajišťovat například poptávané služby jako: domov pro seniory, nákup potravin a smíšeného zboží, dostupnost lékaře. Dále obce uvedli také: vaření obědů pro seniory přímo v obci, zajištění obědů, služba přepravy osob, dovoz léků nebo zřízení výdejny léků, Charitní služby, úklid, denní stacionář v obci.

c) Připravují obce rozšíření/vznik nových potřeb? (Už je v řešení.)

Obce se v současnosti zaměřují především na řešení situace s dostupným bydlením pro seniory. Z dalších aktuálně řešených potřeb se jedná o potřeby: řešení rodinné problematiky formou zaměstnání pracovníka na obci, který bude mít tuto problematiku na starost. Některé obce se v současnosti také začínají zabývat zpracováním koncepcí rodinné politiky na obcích. Dále bylo zmíněno pořízení SOS tlačítek pro seniory. Zlepšení situace s mobilitou seniorů např. formou senior taxi. Jiné aktivity/projekty v této oblasti v současnosti obce nepřipravují.

d) Jakou potřebu pro občany byste chtěli zavést? (Dosud na obcích nebylo řešeno.)

Obce se velmi často shodly, že téměř všechny potřeby občanů jsou již v obcích řešeny převážně externími subjekty např. organizací Charity. Přesto několik obcí uvedlo, že pokud by měli jiné finanční možnosti, než v současnosti mají, řešili by primárně nákupy potravin a zajištění smíšeného zboží, přepravu osob k lékaři nebo zajištění mobilního lékaře a dopravu lékaře do obce, včetně přepravy ke specialistům. Dále byly zmíněny denní hygiena a úklid. Opět bylo častou odpovědí zajištění dostupného bydlení v domovech pro seniory.

e) Bylo by vhodnější zavedení potřeby samostatně (v rámci jedné obce)?

Většina obcí uvedla, že současná situace se zajištěním služeb pro občany v obci je nyní dostatečná. Nejideálnějším řešením podle obcí je, aby danou problematiku řešil subjekt, který pro její řešení má finanční možnosti i kompetence. Proto obce většinou preferují řešení prostřednictvím stávajících poskytovatelů služeb, jako jsou sociální služby města Kyjova, případně pobočky Charity. V rámci jedné obce preferují řešení potřeb typu: zajištění nákupů, obědů, bydlení a sociálního kontaktu.

f) Ocenili byste možnost spolupráce (pomoci) v rámci DSO při zajištění potřeb v sociální oblasti?

Většina obcí uvedla, že současná situace se zajištěním služeb pro občany v obci je nyní dostatečná. Nejideálnějším řešením podle obcí je, aby danou problematiku řešil subjekt, který pro její řešení má finanční možnosti i kompetence. Proto obce většinou preferují

řešení prostřednictvím stávajících poskytovatelů služeb, jako jsou sociální služby města Kyjova, případně pobočky Charity. 80 % respondentů také souhlasilo, že by DSO severovýchod mohlo být vhodnou platformou, pro řešení této problematiky. Bohužel z dalších odpovědí vyplývá, že DSO má podle obcí z možných navrhovaných řešitelů nejmenší finanční možnosti i kompetence pro zajišťování potřeb. Dle obcí by DSO mohlo být spíše nápomocno v oblasti vzdělávání, projektového zajištění, přenosu informací, setkávání a sdílení zkušeností apod.

g) Představa obce na zajištění potřeb – námět.

V ideálním případě v oblasti sociálních potřeb by obce měli dle svých slov zajišťovat primárně: nákupy, rozvoz obědů a zajištění stravy, bydlení, případně odpovídající bydlení s odbornou péčí, sociální kontakt a společenský život. Dále obce také uváděly: senior taxi, mobilního lékaře nebo dostupnou lékařskou péči, péči pro občany a péči o imobilní občany, přepravu do zdravotnických zařízení, možnost drobných údržbových a úklidových prací pro seniory, sociální a finanční podporu pečujícím osobám, spolupráce s charitativními i dalšími organizacemi zajišťující sociální služby, nákup zdravotních pomůcek, léků, mít zjištěné potřeby svých občanů a na ně pružně reagovat, spolupracovat s NNO a jinými organizacemi a obcemi, vytvoření pracovního místa pro zajištění potřeb občanů - nákup potravin, odvoz k lékaři, vyzvednutí a doprava léků, sociální služby, služby starším občanům, koupě osobního automobilu pro rozvoz obědů, případně pro rozvoz seniorů (menší osobní dodávka), pořízení SOS tlačítek pro seniory, pomoc při osobní hygieně, pomoc při zajištění chodu domácnosti, domov pro seniory, Klub maminek, svépomocné skupiny (rodiče post. dětí), pečovatelská služba, stacionář, drobné denní potřeby seniorů, veřejné opatrovnictví.

h) Představa DSO na zajištění potřeb – námět.

DSO Severovýchod by mělo v ideálním případě z pohledu sociálních potřeb zajišťovat: podporu osob, pečujících o nemohoucí seniory v domácím prostředí, včetně odborné, sociální a psychické podpory; organizaci přednášek a praktických školení pro pečující, přednášející z řad lékařů, zdr. sester, profesionálních pečovatelů, popř. záchranářů, vzdělávání v obl. soc. potřeb., vzdělávání v oblasti vyřizování životních situací; projektové zajištění sociální oblasti; doprava seniorů na nákup, k lékaři, vyzvednutí léků v lékárně, taxi služba pro seniory (senior taxi); přenos informací, posílení spolupráce obcí; DPS, pobytová soc. zařízení (domovy pro seniory, s zvl. režimem), denní stacionář; sociální služby, Pečovatelská služba, navazující péče pro seniory a potřebné, služby starším občanům, rehabilitační pracovníky; bydlení, poskytnutí ubytování; mobilní výdejna léků, zdravotní potřeby; zajištění stravy; pomoc při osobní hygieně; pomoc při zajištění chodu domácnosti; přilákat dobrovolníky k organizaci mezigeneračních setkávání.

5. Otázka pro pracovníka CSS

a) Jaký je Váš osobní názor na zajištění denních sociálních potřeb v obcích, ale také v rámci celého DSO a na možnost využití meziobecní spolupráce.

Obce pod cílovou skupinou pro zajišťování denních sociálních potřeb v obcích vidí nejčastěji seniory a osoby starší 65 let především samostatně žijící. Dle mého názoru se však jedná o daleko širší spektrum cílových skupin, z nichž zajištění potřeb pro některé skupiny je přenesena pouze na osoby blízké a obce málo kdy tuto problematiku řeší. Množství cílových skupin dokládá i šetření, v němž se některé obce vyjádřili, že těchto skupin je daleko více. Jedná se také o chybějící terénní služby pro osoby bez přístřeší, služby pro alkoholiky a jejich příbuzné, osoby s kombinací více postižení, sociálně slabé, osoby s nízkými příjmy, osoby, které ztratily bydlení, samoživitelky, matky s dětmi po rozvodu nebo po rozchodu s partnerem bez možnosti bydlení, pro mentálně postižené, osoby v hmotné nouzi, nesocializované osoby, občany na okraji společnosti. Dále byly zmíněny i skupiny: tělesně postižení občané, duševně nemocní, rodiny s požadavkem na denní stacionář, mladiství. Často byl zmíněn také nedostatek míst v domovech pro seniory. Obecně lze říci, že řešení problematiky v oblasti sociálních potřeb velmi často směřovala právě k zajištění dostupného bydlení pro seniory, především v domovech pro seniory, které v regionu velmi chybí.

Většina obcí řeší problematiku zajištění denních sociálních potřeb v obci prostřednictvím odboru sociálních služeb města Kyjova (ORP) – v rámci smluv přenesené působnosti v oblasti soc. služeb a nejčastěji prostřednictvím služeb Charity, která působí ve všech obcích DSO. Nabídka služeb Charity opravdu pokrývá většinu obcemi zmíněné poptávky po zajištění sociálních potřeb. Dle mého názoru by obce měli být schopny zajišťovat služby pro své občany u organizací, které je již v území poskytují (zajišťovat komunikaci mezi již existující nabídkou a poptávkou) a spíše reagovat na chybějící poptávku a zajišťování sociálního kontaktu. Možnost rozšíření dalších sociálních činností poskytovaných obcemi je v současné době velmi omezeno nedostatkem financí pro tuto oblast alokovaných v obecních rozpočtech. Ještě hůře jsou na tom DSO.

Se změnou demografické struktury však vidím tuto oblast spíše jako příležitost a možný směr rozšíření služeb pro podnikání.

Některé obce také zmiňovali jako problém nedostatek odborně vzdělaných osob v sociální oblasti v obci a chybějící jednoduché informační materiály o poskytovaných službách/potřebách přímo v obci s informací, na koho se obrátit.

b) Vnímají obce jinak sociální potřeby obyvatel následkem koronavirové pandemie na jaře 2020?

Obce nevnímají sociální potřeby obyvatel po koronavirové pandemii odlišně. Jednorázově se projevilo zatížení obcí v tomto období v důsledku řešení nových situací např. zajištění jednorázových nádob na nádobí, šití a distribuce roušek, vyzvedávání léků. Jednalo se však často o jednorázové zatížení obce. Hlavní potřeby občanů v obcích jsou však řešeny stejně, obvyklým způsobem.

c) Prostor pro Vaše postřehy.

Všechny mé postřehy byly vepsány do odpovědí na otázky případně do části jaký je Váš osobní názor.

Název potřeby	Název CSS	Název realizátora (obec/DSO)	Termín)realizace	Předpokládané finanční prostředky	Popis realizace	Nutné kompetence	Případné překážky	Vysvětlení ze setkání starostů
Krizová Karta obce/města	DSO Severovýchod	DSO Severovýchod			Zpracování 2 stanného materiálu v červených složkách, uvádějících kontakty na řešení krizových situací (např. únik plynu, povodeň, ...)			
Krizová Magnetka na ledničku	DSO Severovýchod	DSO Severovýchod			Individualizované magnetky s nejdůležitějšími tel. čísly v obci pro řešení denních soc. potřeb.			
Sociální taxi	DSO Severovýchod	DSO Severovýchod			Zajištění fungování mobility seniorů a hendikepovaných v území DSO.			
Seminář – neočekávané životní situace a jak se s nimi vypořádat	DSO Severovýchod	DSO Severovýchod			Vzdělávání občanů v území ohledně neočekávaných životních situací.			

Pořízení SOS tlačítek pro seniory	DSO Severovýchod	DSO Severovýchod			Pořízení SOS tlačítek pro seniory			
Vytvoření metodiky Koncepce rodinné politiky	DSO Severovýchod	DSO Severovýchod			Zpracování metodiky Koncepce rodinné politiky			